ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
z 13. januára 2005 *

Vo veci C-175/02,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Hoge Raad der Nederlanden (Holandsko) z 8. marca 2002 a doručený Súdnemu dvoru 13. mája 2002, ktorý súvisí s konaním:

F. J. Pape

proti

Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia A. Rosas, K. Lenaerts, S. von Bahr a K. Schiemann (spravodajca),

* Jazyk konania: holandčina.

generálny advokát: L. A. Geelhoed,
tajomník: M.-F. Contet, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. januára 2004,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— holandská vláda, v zastúpení: H. G. Sevenster, splnomocnená zástupkyňa,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: J. Flett a H. van Vliet, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 4. marca 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka, rovnako ako vo veci C-174/02, Streekgewest Westelijk Noord-Brabant (rozsudok vyhlásený dnes, zatiaľ neuverejnený v Zbierke, ďalej len „rozsudok SWNB"), výkladu článku 93 ods. 3 Zmluvy ES (teraz článok 88 ods. 3 ES).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Pape, poľnohospodárom, a Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (ministrom poľnohospodárstva, životného prostredia a rybárstva), ktorého predmetom je daň z nadbytku hnojív uložená tomuto poľnohospodárovi podľa článku 13 Meststoffenwet z 27. novembra 1986 (zákon o hnojivách, Staatsblad 1986, 598), z dôvodu, že bola zavedená v rozpore so zákazom vykonania uvedeným v poslednej vete článku 93 ods. 3 Zmluvy.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Článok 93 ods. 3 Zmluvy stanovuje:

„Komisia musí byť v dostatočnom čase upovedomená o zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci, aby mohla podať svoje pripomienky. Ak usúdi, že takýto zámer je nezlučiteľný so spoločným trhom podľa článku 92, začne konanie podľa odseku 2. Členský štát nemôže vykonať navrhované opatrenia, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou."

Vnútroštátna právna úprava

4 V Holandsku sa článkom 13 Meststoffenwet, ktorý nadobudol účinnosť 1. mája 1987 na základe rozhodnutia z 22. apríla 1987 (Staatsblad 1987, 189), zaviedla daň z nadbytku hnojív „na úhradu výdavkov spojených:

a) so zariadeniami stredísk zberu nadbytočných hnojív v zmysle článku 9;

b) s príspevkom podľa článku 9 ods. 4;

c) s vytvorením potrebnej infraštruktúry na účinné zneškodnenie, prepravu, spracovanie, premenu alebo zničenie nadbytočných hnojív;

d) s kontrolou nad vykonávaním ustanovení kapitol III a IV".

5 Táto daň sa platí z produkcie hnojív. Daň, ktorá sa stane splatnou počas určitého obdobia (v zásade jedného kalendárneho roka), musí byť zaplatená (v zásade v lehote jedného mesiaca po uplynutí obdobia) na základe daňového priznania.

6 Článok 9 ods. 4 Meststoffenwet, na ktorý odkazuje článok 13 písm. b) tohto zákona, stanovuje, že stredisko zberu hnojív môže poskytnúť príspevok na výdavky spojené s prepravou hnojív živočíšneho pôvodu, pokiaľ to podľa neho môže prispieť k účinnej premene alebo zneškodneniu. Na tento účel bolo prijaté Reglement Mestbank inzake vangnetfunctie en Kwaliteitspremiëringssysteem z 25. apríla 1989 (nariadenie o strediskách zberu hnojív, o zhodnotení a systéme prémií za kvalitu, *Staatscourant* 1989, 86). Toto nariadenie nadobudlo účinnosť 1. apríla 1989. Stanovilo pomoc pri preprave vysoko kvalitných hnojív podľa systému prémií za kvalitu.

7 Holandské kráľovstvo informovalo Komisiu o tomto nariadení listami z 26. júla 1988 a zo 16. januára 1989. Komisia mu listom z 10. marca 1989 oznámila svoje rozhodnutie, že až do konca roka 1989 nepodá námietky voči tomuto nariadeniu. Neskorším listom Komisia potvrdila, že od 1. januára 1988 sa pomoc považuje za zlučiteľnú so spoločným trhom.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

8 Pánovi Pape vznikla povinnosť zaplatiť daň z nadbytku hnojív vyprodukovaných na jeho hospodárstve roku 1988. V stanovenej lehote jedného mesiaca však nepodal daňové priznanie. Z tohto dôvodu mu bola za tento rozpočtový rok platobným výmerom z 31. marca 1989 vyrubená daň z nadbytku hnojív vo výške 10 283,50 NLG, ako aj penále v rovnakej výške.

9 Pán Pape podal sťažnosť adresovanú Inspecteur van het Bureau Heffingen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (inšpektor daňového úradu ministerstva poľnohospodárstva, životného prostredia a rybárstva). Ten znížil daň z nadbytku hnojív vyrubenú v platobnom výmere na 1 779,60 NLG s penále vo výške 177,96 NLG. Pán Pape podal proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok na Gerechtshof te Leeuwarden (Holandsko). V medziobdobí inšpektor zrušil rozhodnutie v časti týkajúcej sa penále. Gerechtshof potvrdil jeho rozhodnutie bez penále. Pán Pape následne podal odvolanie na Hoge Raad.

10 Toto odvolanie je čiastočne založené na predpoklade, že časť výnosu dane z nadbytku hnojív za rok 1988 bola určená a slúžila na vykonanie pomoci počas roka 1989.

11 Keďže Hoge Raad der Nederlanden dospel k záveru, že výsledok sporu vo veci samej závisí od výkladu článku 93 ods. 3 Zmluvy, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Ak vykonanie opatrenia pomoci nebolo schválené podľa poslednej vety článku 93 ods. 3 Zmluvy..., vzťahuje sa zákaz uvedený v tomto ustanovení aj na zavedenie dane, ktorej výnos je podľa zákona, ktorý ju stanovuje, čiastočne určený na financovanie uvedeného opatrenia pomoci, bez ohľadu na to, či dochádza k narušeniu obchodu medzi členskými štátmi, ktoré by bolo možné (čiastočne) pričítať dani ako spôsobu financovania opatrenia pomoci? Závisí odpoveď na túto otázku od intenzity existujúceho vzťahu medzi daňou určenou na financovanie a opatrením pomoci, od okamihu, keď je výnos dane skutočne použitý na opatrenie pomoci alebo aj od ďalších okolností? Ktoré okolnosti sú potom v tomto ohľade rozhodujúce?

2. Ak sa zákaz vykonania opatrenia pomoci týka aj dane, môže sa daňovník dovolávať priameho účinku článku 93 ods. 3 Zmluvy a napadnúť celú sumu alebo môže napadnúť len časť tejto dane, ktorá pravdepodobne bude alebo už skutočne bola použitá na financovanie opatrenia pomoci počas obdobia, v ktorom vykonanie je alebo bolo zakázané na základe uvedeného ustanovenia?

3. Stanovuje právo Spoločenstva osobitné podmienky spôsobu určenia časti dane, na ktorú sa vzťahuje zákaz uvedený v poslednej vete článku 93 ods. 3 Zmluvy, ak ide o daň, výnos ktorej je určený na rozličné ciele financované aj z iných zdrojov ako z uvedenej dane, z ktorých nie na všetky sa vzťahuje zákaz uvedený v článku 93 ods. 3 Zmluvy..., ak vnútroštátna daňová úprava nestanovuje kritérium

prerozdelenia? Má byť v takomto prípade časť dane, určená na financovanie opatrenia pomoci, na ktoré sa vzťahuje článok 93 Zmluvy..., určená odhadom podľa dátumu uloženia dane alebo má byť určená na základe neskôr dostupných údajov o celkovom výnose dane a skutočných výdavkov na rozličné ciele?"

O prvej otázke

12 Prvá otázka sa skladá z troch samostatných častí. Vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či zákaz vykonania uvedený v poslednej vete článku 93 ods. 3 Zmluvy:

— môže brániť zavedeniu dane určenej na financovanie pomoci,

— sa uplatňuje aj v prípade, keď daň nemá žiadny vplyv na obchod medzi členskými štátmi,

— sa uplatňuje bez ohľadu na intenzitu existujúceho vzťahu medzi daňou určenou na financovanie a predmetným opatrením pomoci.

13 Pred pristúpením k ostatným častiam je vhodné odpovedať na tretiu časť tejto otázky.

14 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že dane nepatria do pôsobnosti ustanovení Zmluvy týkajúcich sa štátnej pomoci okrem prípadu, keď sú takým spôsobom financovania opatrenia pomoci, že tvoria neoddeliteľnú súčasť tohto opatrenia (rozsudok SWNB, už citovaný, bod 25).

15 Na to, aby bolo možné daň alebo časť dane považovať za neoddeliteľnú súčasť opatrenia pomoci, musí medzi daňou a pomocou podľa vnútroštátnej úpravy nevyhnutne existovať záväzný vzťah určenia. Pokiaľ takýto vzťah existuje, výnos dane priamo ovplyvňuje rozsah pomoci a v dôsledku toho posúdenie zlučiteľnosti tejto pomoci so spoločným trhom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. júna 1970, Francúzsko/Komisia, 47/69, Zb. s. 487, body 17, 20 a 21, ako aj SWNB, už citovaný, bod 26).

16 Zo skutočnosti uvedených v spise predloženom Súdnemu dvoru nevyplýva záväzný vzťah medzi daňou uloženou Meststoffenwet a pomocou pri preprave hnojív zavedenou článkom 9 ods. 4 Meststoffenwet. Meststoffenwet totiž ponecháva rozdelenie výnosu dane na rôzne účely, a najmä účel uvedený v článku 9 ods. 4 Meststoffenwet, na voľné posúdenie príslušných orgánov. Výnos dane tak priamo neovplyvňuje rozsah pomoci, keďže môže byť použitý na iné opatrenia stanovené týmto zákonom, z ktorých nie všetky majú charakteristiky pomoci v zmysle článku 92 ods. 1 Zmluvy (teraz článok 87 ods. 1 ES).

17 Na tretiu časť prvej otázky treba preto odpovedať tak, že zákaz vykonania stanovený v poslednej vete článku 93 ods. 3 Zmluvy sa nevzťahuje na daň, ak táto daň alebo určitá časť výnosu tejto dane nie je záväzne určená na financovanie pomoci.

18 Vzhľadom na odpoveď na tretiu časť prvej otázky netreba odpovedať na ostatné časti prvej otázky a ani na druhú a tretiu otázku.

O trovách

19 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Zákaz vykonania stanovený v poslednej vete článku 93 ods. 3 Zmluvy ES (teraz posledná veta článku 88 ods. 3 ES) sa nevzťahuje na daň, ak táto daň alebo určitá časť výnosu tejto dane nie je záväzne určená na financovanie pomoci.

Podpisy